

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2021/22

Destinace (země, místo): Austrálie (Adelaide) + Nový Zéland

Jméno, příjmení: Mgr. Michaela Svojšová

Škola: Československý Klub v Adelaide

Počet žáků/studentů: 32 žáku ZŠ + 3 dospělí

Věk žáků: 4–15 let + skupina seniorů

Ráda bych na začátku této zprávy vyjádřila svůj dík rodičům z Československého klubu v Adelaide za veškerou pomoc s mým příjezdem a také Martinu Udallovi za jeho právní služby, díky nimž se mi nakonec podařilo získat potřebné povolení pro vstup do Austrálie. Po roce a půl jsem se tak konečně mohla osobně setkat s místní krajskou komunitou a po dlouhé odluce opět vstoupit do třídy plné žáků.

Do Jižní Austrálie jsem přiletěla 12. února 2022, takže téměř polovinu letošního školního roku jsme společně se studenty strávili on-line výukou. Jak jsem již zmínila v předchozím hodnocení, míra zapojení rodičů i dětí do distanční výuky byla obdivuhodná a přes veškeré komplikace jsme zvládli probrat celou řadu zajímavých témat.

Každodenní výuka českého jazyka, která je zcela dobrovolná, probíhá v Československém klubu v Adelaide. Žáci zde mají vyhrazenou speciální místnost. Prostoru zde není mnoho, nicméně technické vybavení třídy je na komunitní poměry výborné. Je zde kopírovací stroj, školní počítač i iPad, velká nástěnná obrazovka a hrací klávesy. V klubovním sále lze navíc promítat filmy na velkoplošné plátno a je zde také klavír.

Osobně velice oceňuji propojení prostoru učebny s knihovnou, která je neustálou připomínkou literárního odkazu našich věhlasných spisovatelů. Najdeme zde především klasické tituly předních českých autorů, ale také řadu obrazových publikací o České republice a našem hlavním městě, detektivní příběhy, cestopisy, knihy s folklórní i náboženskou tematikou. Pravdou je, že místní čtenáři by si rádi zapůjčili i současné tituly, ty se však v policích objevují jen zřídka.

To je ostatně problém i dětské knihovny, která je mnohem skromnější a nabízí převážně zastaralé tituly a pohádky českých obrozeneckých autorů vhodné spíše pro společnou četbu s rodiči než pro rozvoj dětských čtenářských dovedností. Do budoucna by bylo jistě přínosné zakoupit kvalitní současnou dětskou prózu a poezii. V hojné míře jsou zde zastoupena dětská leporela s tradičními básněmi a říkadly.

Škola má poměrně slušnou zásobu učebnic, písanek a didaktických knih pro děti i dospělé, pokud se ovšem najdou prostředky na jejich nákup, rozhodně bych doporučila knižní základnu pro učitele

rozšířit o současné učebnice a jiný edukační materiál. Zejména je nutné pamatovat na slabikáře s pracovními sešity pro nejmladší školní děti.

Přes týden probíhá výuka formou individuálních hodin nebo se děti sdružují do menších skupinek po dvou či třech účastnících. Začínáme obvykle kolem třetí nebo čtvrté hodiny odpolední, tedy po skončení každodenní australské školy. Děti dojíždí do klubu, popřípadě mají domluvenou výuku on-line. Druhá varianta je určená pro rodiny, které bydlí ve velké vzdálenosti od města a dojíždění by pro ně bylo velice obtížné. Hodiny trvají 45–60 minut a jsou přizpůsobené konkrétním znalostem jednotlivých studentů a požadavkům rodičů.

Předškolní skupina (4–5 let)

Místní rodiče mají velký zájem o zapojení i těch nejmenších předškolních dětí do českého programu. Sešlo se nám jich tu hned 8. Potkáváme se společně každý pátek odpoledne na 45 minut.

Většina těchto žáků má poměrně rozsáhlou pasivní znalost českého jazyka, mluví ale převážně anglicky, a to jak mezi sebou, tak se svými rodiči. Rozumí obvykle všemu, co říkám, ale odpovídají anglicky. Postupně se snažím děti přimět používat více českých slov. Daří se nám to hlavně za pomoci nejrůznějších her. Výrazný vliv na osvojování českého jazyka pak má nácvik dětských písniček a říkadel.

Hodiny se zaměřují na rozvoj senzomotorických a grafomotorických dovedností. Pravidelně provádíme uvolňovací cviky spojené s nácvikem psaní. Využíváme písanku pro předškoláky, kreslíme, vybarvujeme, malujeme, stříháme, lepíme a skládáme z papíru. Hrajeme hry jako pexeso, domino, double, počítáme do deseti. Čteme společně leporela a pohádky pro nejmenší. Velkou pomocí jsou klávesy v učebně, na které se dají zahrát tradiční dětské melodie. Děti mají k dispozici ozvučná dřívka, tamburíny, triangly a chrastítka, která se výborně hodí pro výuku rytmiky.

První a druhý ročník (7–9 let)

Ve druhé skupině je celkem 11 dětí. Věk mnohdy neodpovídá českému školnímu systému, protože se začaly učit číst česky později. S touto skupinou převážně čteme ze slabikáře, popřípadě z knih určených pro první čtení a četbu doplňujeme cvičeními z písanek. Na konci hodiny hrajeme a zpíváme oblíbené písničky, kreslíme či vybarvujeme.

Slabikáře s navazujícími pracovními sešity a písankami nás provází již z doby distanční výuky a velice se mi při práci s touto věkovou skupinou osvědčily. Tradiční učebnice doplňují nejrůznější hry a aktivity vhodné pro malé školáky. Děti například moc rády píší na tabuli nová písmena, slabiky a slova, která si pak spolu s ostatními zapisují do písanek. Někdy také sáhneme po osvědčených internetových vzdělávacích platformách, jako jsou www.skolakov.eu nebo www.umimecesky.cz.

Nejstarší věková skupina dětí (10–15 let)

Jedná se o nejméně sourodou skupinu čítající 13 dětí. Děti mají různou úroveň znalostí a dovedností. Jsou zde studenti, kteří hovoří plynně česky, ale také ti, kteří hovoří velice fragmentárně. Individuální hodiny jsou proto přizpůsobeny potřebám a přáním jednotlivých dětí. Prohlubujeme tedy čtenářské dovednosti a rozšiřujeme slovní zásobu, procvičujeme psaní, hovoříme o české historii, zeměpisu a věnujeme se konverzaci. Vynikajícím doplňkem jsou webové stránky wordwall.net a edu.ceskatelevize.cz.

Dvě děti z českého programu mají svou pražskou partnerskou školu, kde každoročně skládají zkoušky z českého jazyka. Připravují se v souladu s českými osnovami pro dané ročníky. V hodinách používáme učebnice českého jazyka od nakladatelství Fraus. V minulém týdnu obě děti úspěšně zakončily studium českého jazyka čtvrtého a šestého ročníku základní školy.

Dospělí A1 (45–70 let)

Samostatnou skupinu tvoří dospělí Australané, jejichž partneři pochází z České republiky. Přestože je pro ně čeština velice obtížná, jejich vnitřní motivace a disciplína je chválehodná. Scházíme se každé úterý v podvečer na dvě šedesátiminutové lekce. K výuce využíváme učebnice českého jazyka pro cizince. Posloucháme audio nahrávky a díváme se na krátká videa určená začátečníkům v českém jazyce.

Páteční skupinová výuka

V pátečních hodinách (45–90 minut) jde především o společné projekty a tvořivý přístup dětí. Snažím se proto vybírat témata, která vychází z českého kontextu a lze je propojit napříč skupinami. Povětšinou s dětmi tvoříme prezentace nebo výtvarná díla, která jsou inspirovaná významnými českými osobnostmi. Je zde také prostor pro zajímavé dokumenty určené malým divákům. Poslech hudby od předních českých skladatelů. Návěst písní pro nejrůznější kulturní vystoupení.

Celkem jsme zatím realizovali tři společné projekty. První z nich byl věnovaný Janu Amosi Komenskému, ve druhém jsme se zaměřili na dětskou poezii, kdy děti tvořily své vlastní básně. Při třetím projektu, na kterém stále ještě pracujeme, nám byla inspirací významná česká surrealistická výtvarnice Toyen (Marie Čermínová). Mladším dětem pak posloužili za vzor bratři Josef a Karel Čapkové.

Akce pořádané českou školou

Dvakrát se nám s dětmi podařilo vyjet na víkendový pobyt do místních lesních kempů. Poprvé se jednalo o stanování v Rocky Paddock Campground. Sešlo se zde celkem 15 dětí. Nejmladší účastníci byly pouhé 3 měsíce. Hrály se venkovní hry, poznávali jsme místní rostliny a živočichy, společně jsme vařili bramborový guláš v kotlíku. Večer se zpívalo a hrálo na kytaru.

Druhý pobyt v přírodě se uskutečnil o velikonočních prázdninách v Kuitpo Forest Reserve. Zde byla k dispozici celá chata, takže jsme měli dostatečné zázemí, abychom dětem připomněli nejznámější velikonoční tradice a zvyky. Děti se učily plést pomlázku, barvily vajíčka a dekorovaly je voskem, tvořily velikonoční přáníčka zdobená papírovými kraslicemi, učily se tradiční veselé říkanky a koledy.

V sobotu se v kempu sešlo celkem 22 dětí, které se vydaly do lesa hledat ukrytá čokoládová vajíčka. Společně se také utkaly ve skoku v pytli, házení plastových vajíček do proutěného košíku nebo v chůzi po kládě. Počasí nám přálo a všichni si s sebou domů kromě sladkostí odváželi i dobrou náladu.

V červnu se v klubu uskutečnil dětský den s přespáním. Děti pekly lívanečky, hrály se štafetové hry, konala se dětská diskotéka. Večer se promítaly pohádky. Děti si mohly vybrat, zda se budou dívat v sále na *Lichožrouty* nebo ve třídě na *Tři bratry*. Celá akce měla u dětí velkou odezvu, proto jsme s rodiči začali plánovat noc v knihovně.

Klub poskytuje vyslanému učiteli zázemí pro výuky a také automobil, bez kterého se v této destinaci neobejdete. Veřejná doprava zde sice funguje, ale je naprosto nevyhovující pro každodenní pozdní návraty učitele ze školy. Automobil navíc oceníte při pravidelných nákupech a výjezdech s dětmi, kterých škola pořádá hned několik ročně.

Členové a pravidelní návštěvníci Československého klubu se v jejich oblíbeném kulturním středisku schází každý páteční podvečer. Rodiče přivedou své ratolesti, které mají k dispozici dětské hřiště, malou klubovnu a v případě špatného počasí také celý taneční sál. Všichni příchozí mají možnost objednat si v místní kuchyni tříhodovou večeři i se zákuskem. Na jídelním lístku se objevují pouze osvědčené speciality české a slovenské kuchyně.

Práce pro místní československou komunitu je jistě velkou výzvou, ale také přínosnou pracovní i životní zkušeností. Každodenní život v Austrálii přináší mnoho překvapivých situací a

neobvyklých zážitků. Jedním z nich je samozřejmě setkání s místní rozmanitou přírodou. Těším se na další mimořádné momenty v klubu i mimo něj.

Ukázka učebnic pro děti a dospělé

Individuální hodiny

Dětský den v klubu

Páteční skupinová výuka v Československém klubu

Víkendový pobyt v Roccky Paddock Campground

Velikonoční pobyt v Kuitpo Forest Reserve

